

al jocului total din spectacolul distins cu Marele Premiu (*Blestemul lui Mercuțio*), la expresivitatea mijloacelor scenice și coerența viziunii unor tineri regizori îndrăzneți în transpunerea unor texte incomode, distinși cu premii speciale (Sorin Militaru pentru *Genocid sau ficatul meu e fără rost* de Werner Schwab, Radu Apostol pe un text fără substanță, *Drept ca o linie* de Luis Alfaro), e un evantai care cuprinde pregnanță psihologică (Dominic Dembinski, *Moartea unui comis-voiajor* de Arthur Miller), savoare comică (Horatiu Mălăele, *Bani din cer* de Ray Cooney), realism dramatic (Claudiu Goga, *Romeo și Jeanette* de Jean Anouilh), sensibilitate compozițională (Alexandru Berceanu, *Uzina de plăceri* de Valentin Nicolau). Din ale lui raze se conturează și teatralitatea în parte reliefată la *Tango* de Mrožek (Gelu Colceag) *Cântăreata cheală* de Eugen Ionescu (Cristian Ioan) și *Popcorn* de Ben Elton (Răzvan Săvescu, inspirat, dar cu decibeli excesivi în exprimare).

Duburile fanteziei

Medicul rus Grigori Gorin (1940–2000) a scris câteva fantezii dramatice care l-au făcut cunoscut și apreciat pentru originalitate în prelucrarea unor teme, personaje și personalități literare – Swift, Münchhausen, Till Eulenspiegel etc. Unul dintre regizorii cu care a lucrat, Mark Zaharov, le numește „fantezii comice” și îl situează în descendența lui Mihail Bulgakov, Evgheni Șvarț, Nikolai Erdman. „El simte teatrul în toată misterioasa lui varietate, iar gândirea sa de dramaturg este inseparabilă de cea regizorală”, zice Zaharov. Și, într-adevăr, un ochi de regizor se simte că e ațintit asupra subiectelor pe care le imaginează, pornind de la un ilustru pretext literar, pentru că textele lui – vreo două din câte cunoaștem – au o specifică structură teatrală, că parcă se joacă singure. Le vezi desfășurându-se ca un spectacol unde pagina e scena. Și scena e mișcare, inventivitate, neprevăzut. Nu prelucrare propriu-zisă a temelor și figurilor celebre, ci dezvoltare în spirit european a unor motive și ecouri ale universului spiritual de altădată, în condiții în care transpunerea lor acum suferă evidente mutații, de perspectivă, interpretare, în general parodice. *Blestemul lui Mercuțio*, se pare ultima (scrisă în 1999), continuă povestea eroilor shakespearieni Romeo și Julieta, situând-o alegoric tot la Verona, dar evident cu moravuri, metehne și întrupări din zilele noastre, chiar dacă se numesc *Ducele, Montecchi și Capuletti, părintele Lorenzo, Rozalina, Antonio* sau *Romeo*. Continuă, contrazicând finalul tragediei lui Shakespeare, când cele două familii rivale, îndoliate, se leagă să se lepede de ură în fața trupurilor neînsuflite ale odraslelor lor. Gorin invocă blestemul lui *Mercuțio* și dezvăluie proliferarea paroxistică a urii. „Vrajbă cumplită”, „flagel”, „nimeni nu poate opri șuvoaiile de sânge/ să curgă în crâncenul măcel” zice de la început un personaj numit *Corul*.

Ne întrebăm, firește, care e blestemul lui *Mercuțio*? Ucis în actul doi de Tybalt în tragedia shakespeariană, el, prieten al lui *Romeo*, condamnă vechea ură a celor două neamuri și, înainte de a încheia cu „gluma vieții”, rostește sângerând: „Să vă mănânce ciurma! Da, neamurile voastre au făcut/ Din mine-ospăt de viermi”. Dar e vorba numai de Verona acum? de două familii? E vorba de neamurile care se tot urăsc de-a lungul secolelor și nimeni nu mai poate opri șuvoiul de sânge din „crâncenul măcel” care cuprinde planeta. Nimeni? Numai teatrul...ficțiunea, cugetul care se salvează prin iubire. Noii

îndrăgostiți, *Antonio* și *Rozalina*, rude cu cele două familii pe care le detestă, deloc puri ca *Romeo* și *Julieta*, dejoacă o cursă matrimonială pusă la cale din interes de *Montecchi* și *Capuletti* și descoperă mirajul adevăratei iubiri. Mai puternic decât ura. Plătît tot atât de tragic cu viața, dar care biruie în sufletele omenești.

Oferțantă teatral, piesa i-a stimulat lui Claudiu Goga fantezia regizorală într-o versiune scenică de amploare și de exemplară ținută estetică. O inteligentă idee în valorificarea multiplelor sensuri a fost distribuirea Virginiei Itta Marcu în dublul rol de comentator – *Corul*, un actor cu mască – și al *părintelui Lorenzo*. Felul cum știe acțița să rostească textul, subliniindu-i firesc cele mai subtile înțelesuri, felul în care le întregește prin mimică și privirea adâncă, mirată sau tristă, fac să se rețină fiecare nuanță și să dea relief convenției de teatru în teatru care structurează jocul. Iar în declanșarea lui, regizorul a fost magician, scoțând din cutia duhurilor inspirației spiriduși care fac să vibreze aerul, să cânte lumina, să danseze sufletele mascate sau nu, să strâmbe siluetele meschine și să dea aripi de poezie făpturilor care se regăsesc în marea taină a bătailor de inimă. E un spectacol în care joacă tot și toți, tehnica și creația, artiștii și mașiniștii, carnavalul și umbrele, într-o fantezie shakespeariană unde se îmbină grotescul cu lirismul, umorul cu drama, patimile cu filosofia, pe o gradăție strunită de măiestrie și bun-gust. Nu putem detalia, în aceste condiții, principalele interpretări care s-ar detașa din grup, pentru că e o compoziție expresivă de ansamblu, dar putem meționa originalitatea chipului de corb hulpav a lui Mircea Andreescu – *Montecchi*, emoționantul zbor în legendă al tinerilor Marius Cordoș (*Antonio*), Iulia Popescu (*Rozalina*), fațeta tiranică a Biancâi Zurovski (*Signora Capuletti*) și dezmembrată în caricatură a lui Radu Negoescu (*Signor Capuletti*), profilul de Falstaff viclean al lui Dan Sândulescu (*Samson*) și de tutore năpăstuit al unui tărâm haotic, Dan Cogălniceanu (*Ducele*). Se cuvin menționate sugestivitatea scenografiei, deopotrivă funcțională și metaforică (Mihai Mădescu – decoruri; Luana Drăgoiescu – costume), muzica originală a lui George Marcu și coregrafia Feliciei Dalu.

Teatrul Sică Alexandrescu, Brașov: Blestemul lui Mercurțio de Grigori Gorin. Traducerea Lia Crișan și Tudor Steriade. Versiunea scenică și regia Claudiu Goga, decoruri Mihai Mădescu, costume Luana Drăgoiescu, muzica originală și coloana sonoră George Marcu, coregrafia Felicia Dalu, lupte de scenă Eugen Moga. Distribuția: Iulia Popescu (*Rozalina*), Marius Cordoș (*Antonio*, *Romeo*), Mircea Andreescu (*Signor Montecchi*), Virginia Itta Marcu (*Părintele Lorenzo*, *Corul*), Bianca Zurovski (*Signora Capuletti*), Radu Negoescu (*Signor Capuletti*), Dan Cogălniceanu (*Ducele Veronei*), Marius Cisar (*Giorgio*, *Tybalt*), Tudor Vlad Jipa (*Benvolio*), Dan Sândulescu (*Samson*), Demis Muraru (*Valentin*), Gabriel Costea (*Mercurțio*), George Custură (*Baltazar*). Premiera: 14 noiembrie 2002.

Adrian PALCU

Un scop care merită toate eforturile

În delirul festivalier al momentului, sărbătoarea teatrului clasic de la Arad a devenit o tradiție solidă – mi-ar plăcea mai mult termenul de permanență – ce se cere înconjurată cu toată dragostea de public și cu întreaga solitudine